

AKTUELNO

Trampova pobjeda, slabljenje pritiska na Srbiju

09 novembar, 2016 Aleksandra Nenadović

Izbori u SAD su završeni pobjedom Donalda Trampa, ali i osvojenom većinom glasova republikanaca u Kongresu. Mediji izveštavaju da je ovaj događaj početak nove ere na svetskoj geopolitičkoj sceni, ali i da su velike neizvesnosti u vezi sa početkom vladavine novog američkog predsednika koji je više okrenut unutrašnjoj politici zemlje. Ostaje i da se vidi koji će savetnici zauzeti pozicije u novom kabinetu.

Ono što je nedvosmisleno je da i novi predsednik SAD i predsednik Rusije Vladimir Putin očekuju bolju saradnju između dve države, čiji su odnosi u poslednje vreme bili jako zategnuti. Ovakav preokret u spoljnim politikama dve velike sile uvek utiče na manje države, pa će tako verovatno biti i sa Srbijom, predviđaju analitičari.

"Sećam se izjave Donalda Trampa koji je u predizbornoj kampanji rekao da će učiniti sve što je u njegovo moći da se sretne sa ruskim predsednikom Putinom možda i pre inaguracije 20. januara, a to je već prvi znak da Tramp želi da ima poboljšane odnose sa Rusijom. Ako pogledamo i poruku koju je ruski predsednik uputio Trampu, može očekivati pozitivna saradnja. Odnosi Vašington-Moskva poslednjih 30 ili 40 godina nikada nisu bili komplikovaniji i složeniji. Balkan neće biti na listi prioriteta spoljne Trampove politike, ali svako poboljšanje odnosa između SAD i Rusije, pretpostavljam da će smanjiti pritisak na Srbiju da se opredeli za jednu ili drugu stranu", izjavio je **Jakša Šćekić**, producent televizije Reuters.

Ruski predsednik čestitao je u sredu Trampu na pobjedi na predsedničkim izborima i izrazio nadu da će zajedničkim radom uspeti da rusko-američke odnose izvedu iz krize.

Martin Brusis, politički analitičar iz Nemačke, kaže da očekuje bolju saradnju Vašingtona i Moskve, ali i upozorava na posledice ovakve nove politike koju bi mogli da vidimo od SAD u narednim godinama.

"Predsednik Tramp će verovatno bazirati spoljnu politiku na koncepciji balansa moći (odnos snaga), što korespondira sa idejom Rusije kao velike sile i novim Jalta poretkom, a koju dele i trenutni ruski lideri. Takva američka administracija će biti manje suštinski posvećena promovisanju multinacionalnih državnih projekata kao što su Bosna, Kosovo i Makedonija. Kreatori ruske politike bi takve stavove videli kao saglasne sa ruskim interesima u regionu. To može da otvori prostor za mobilisanje lokalnih separatista odnosno iredentista," upozorava Brusis.

U izjavi za Glas Amerike profesor Fakulteta političkih nauka, **Zoran Stojiljković** kaže da bolji odnosi između SAD i Rusije "mogu dovesti do relaksacije odnosa zemalja EU ka Srbiji".

"Ako Tramp uđe u odmrzavanje odnosa sa Rusijom, zavisice dosta i od savetnika, jer predsednik nije jedini akter koji odlučuje o odnosima, to bi relaksiralo manevarski prostor za Srbiju", kaže Stojiljković.

Zemlje EU uvele su sankcije Moskvi neposredno nakon ruske aneksije Krima u martu 2014. godine i nedavno produžile do januara 2017. Srbija je odbila da uvede sankcije Rusiji, iako je zemlja u pristupnim pregovorima sa EU. Izveštaj koji je Evropska komisija predstavila danas u Beogradu i Briselu je generalno pozitivan, a evropski zvaničnici su izjavili da očekuju otvaranje novih poglavlja u pregovorima do kraja godine.

"Srbiji predstoji otvaranje poglavlja u pregovorima sa EU, a tu je i poglavlje koje se odnosi na harmonizaciju srpske spoljne politike sa EU. Ako postepeno oslabe tenzije i između Brisela i Moskve, i ako postepeno dođe do ukidanja sankcija ka Rusiji, a to će prvenstveno zavisiti od odnosa dve sile - Rusije i SAD, onda će i pritisak na Srbiju znatno popustiti."

Analitičari prognoziraju da bi odnosi na relaciji Brisel-Moskva mogli otopliti dolaskom zime, jer zemlje EU zavise od Ruskog gasa, a Rusija zavisi od prodaje gasa Evropi, što će verovatno stvoriti prostor za relaksaciju sankcija ka Rusiji. U kombinaciji sa boljim odnosima SAD i Rusije, ovo bi moglo da smanji pritiske na Srbiju da prestane da igra na kartu Zapada i Istoka.

Eksperti su saglasni i da će Tramp nastaviti da se bori protiv Islamske Države, a da sa boljim odnosima sa Rusijom ovo može dovesti i do rešenja kada je rat u Siriji u pitanju.

"Može lako da se desi da ako Tramp ide ka tom ekonomskom jačanju Amerike, da eventulano vuče ka protekcionizmu i izolacionizmu. Setimo se samo Trampovih izjava u kampanji da je NATO zastareo. Moguće je da ako dođe do ruke pomirenja ili kooperacije sa Rusijom, da se polako i rat u Siriji skida sa dnevnog reda. Za Trampa, ako se ne varam, mnogo veći neprijatelj u predizbornoj kampanji je bio ISIS, nego što je to bila Rusija ili bilo koja druga zemlja."

Nemački analitičar Brusis očekuje jaču saradnju Amerike i Rusije kada je rat u Siriji u pitanju.

"Realistična američka administracija mogla bi se složiti po pitanju preuzimanja vlasti od strane Asadovog režima, dokle god tradicionalni američki saveznici u regionu (posebno Saudijska Arabija) ne budu dovedeni u pitanje," objasnio je Brusis.
